Úvod do databázových systémov

http://www.dcs.fmph.uniba.sk/~plachetk

/TEACHING/DB1

Tomáš Plachetka

Fakulta matematiky, fyziky a informatiky,
Univerzita Komenského, Bratislava

Zima 2026–2027

SQL

SQL, Structured Query Language má zhruba 2 časti: **1.DDL, Data Definition Language** (vytváranie používateľov, vytváranie databázových schém, ...); **2.DML, Data Manipulation Language (práca so schémou)**

Základné príkazy DML:
INSERT vkladanie záznamov do tabuľky
DELETE rušenie záznamov v tabuľke
UPDATE modifikácia záznamov v tabuľke
SELECT **výber (vyhľadávanie) záznamov v tabuľke**

Jazyk SQL je bohatý. Spätnú kompatibilitu zabezpečuje štandardizácia: SQL-87 (ANSI), SQL-92 (SQL2), SQL-99 (SQL3), SQL-2003, SQL-2006 (ISO/IEC 9075-14:2006). Oficiálny štandard nie je voľne dostupný (dá sa kúpiť od ISO, resp. ANSI), ale 99% je k dispozícii zadarmo napr. na http://www.wiscorp.com/SQLStandards.html

Príkaz SELECT

Všeobecný tvar príkazu SELECT (detaily zanedbáme):

SELECT	zoznam atribútov
FROM	zoznam relácií (kartézsky súčin, resp. join)
WHERE	selekčná podmienka (spájacie podmienky pre jeden záznam)
GROUP BY	zoznam grupovacích atribútov
HAVING	selekčná podmienka v agregovanej relácii
ORDER BY	usporiadanie výslednej relácie
...	napr. LIMIT, EXPORT atď.

Základný tvar príkazu SELECT (detaily zanedbáme):

SELECT	zoznam atribútov
FROM	zoznam relácií
WHERE	selekčná podmienka (spájacie podmienky)

Operačná sémantika (výpočet výsledku) SELECT... FROM... WHERE...:

1. Urobí sa kartézsky súčin relácií za FROM
- Na ten kartézsky súčin sa aplikuje selekčná podmienka za WHERE (ktorá zachová len tie riadky, ktoré tú podmienku spĺňajú)
- Nakoniec sa urobí projekcia na atribúty, ktoré sú za SELECT (ktorá zachová len tie stĺpce, ktoré sú vymenované v projekcii)

Príkaz SELECT: selekcia

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

answer(ziarovka, C, K, V) ← produkt(ziarovka, C, K, V), C > 100.

```
SELECT *
FROM produkt
WHERE Meno = 'ziarovka' AND Cena > 100;
```

V podmienke WHERE je možné použiť:

- mená atribútov
- porovnávacie operátory: =, <>, <, >, <=, >=
- aritmetické operátory: +, -, *, /
- operácie s reťazcami, napr. zreťazenie: ||, &
- logické spojky: NOT, AND, OR
- porovnanie regulárnych výrazov: s LIKE p
- špeciálne funkcie pre dátum a čas a ďalšie built-in funkcie

Príkaz SELECT: projekcia a premenovanie atribútov

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)
answer(M, C) ← produkt(M, C, _, _), M = ziarovka, C > 100.

Projekcia (výber podmnožiny atribútov):

```
SELECT Meno, Cena
FROM   produkt
WHERE Meno = ‘ziarovka’ AND Cena > 100;
```

Premenovanie atribútov vo výslednej relácii:

```
SELECT   Meno AS Nazov, Cena AS Ponuka
FROM     produkt
WHERE   Meno = ‘ziarovka’ AND Cena > 100;
```

Príkaz SELECT: usporiadanie výsledkov

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

```
SELECT   Meno, Cena
FROM     produkt
WHERE    Meno = 'ziarovka' AND Cena > 100;
ORDER BY Kategoria DESC, Meno ASC;
```

ASC znamená rastúce usporiadanie (ascending)
DESC znamená klesajúce usporiadanie (descending)
Ak sa neuvedie ASC ani DESC, tak default je ASC

V zozname za ORDER BY môže byť viacej atribútov, pre každý nezávisle môže byť usporiadanie vzostupné alebo klesajúce
Priorita je zľava doprava.
V danom prípade sa triedi zostupne podľa hodnôt atribútu Kategoria; až keď sú niektoré hodnoty rovnaké, tak sa triedi vzostupne podľa hodnôt atribútu Meno

Príkaz SELECT: zjednotenie, prienik, rozdiel

osoba(Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
answer(M) ← osoba(M, _, _, trnava).
answer(K) ← kontrakt(_, K, zohor, _).

```
(SELECT   Meno
 FROM     osoba
 WHERE    Mesto = 'trnava')
UNION
(SELECT  Kupujuci AS Meno
 FROM     kontrakt
 WHERE   Sklad = 'zohor');
```

Podobne sa používa **INTERSECT** (prienik) a **EXCEPT** (rozdiel). Pozor, tabuľky musia byť kompatibilné, t.j. musia mať rovnaké atribúty (inak treba atribúty premenovať tak, aby mali rovnaké mená)

Príkaz SELECT: spojenie (join)

osoba(Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

answer(M, S) ←
osoba(M, _, _, trnava),
kontrakt(_, M, S, vysavac).

```
SELECT   Meno, Sklad
FROM     osoba, kontrakt
WHERE    osoba.Meno = kontrakt.Kupujuci AND Mesto = ‘trnava’
            AND Vyrobok = ‘vysavac’;
```

Príkaz SELECT: jednoznačnosť atribútov

osoba(Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

answer(M) ←
osoba(M, _, _, _),
kontrakt(_, M, _, V),
produkt(V, _, elektronika, _).

Mená osôb, ktoré si kúpili elektroniku:

```
SELECT   osoba.Meno
FROM     osoba, kontrakt, produkt
WHERE    osoba.Meno = Kupujuci
           AND  Vyrobok = produkt.Meno
           AND  Kategoria = ‘elektronika’;
```

Príkaz SELECT: aliasy relácií a atribútov

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

answer(M1, M2) ←
produkt(M1, _, K, _),
produkt(M2, _, K, _).

Dvojice výrobkov, ktoré majú rovnakú kategóriu:

```
SELECT   p1.Meno AS M1, p2.Meno AS M2
FROM     produkt p1, produkt p2
WHERE    p1.Kategoria = p2.Kategoria;
```

Toto je „dobrý programátorský štýl“. Aliasy relácií odporúčam používať **vždy** (aj tam, kde to nie je nutné)

Príkaz SELECT: vnútorné a vonkajšie spojenia

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)
kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

Len tie výrobky, ktoré sú v oboch reláciách produkt a kontrakt:

```
SELECT Meno, Cena, Sklad
FROM   produkt JOIN kontrakt ON Meno = Vyrobok;
```

Všetky výrobky, ktoré sú v relácii produkt. Ak je niektorý výrobok zároveň v kontraktoch, doplní sa preň údaj o sklade (ak nie, doplní sa preň hodnota null):

```
SELECT Meno, Cena, Sklad
FROM   produkt LEFT OUTER JOIN kontrakt ON
           Meno = Vyrobok;
```

Príkaz SELECT: vnútorné spojenia (INNER JOIN)

Syntax spojení:

```
SELECT r.X, r.Y, r.Z
FROM r JOIN s ON r.Y = s.Y;
```

znamená to isté čo

```
SELECT r.X, r.Y, r.Z
FROM r INNER JOIN s ON r.Y = s.Y;
```

znamená to isté čo

```
SELECT r.X, r.Y, r.Z
FROM r, s
WHERE r.Y = s.Y;
```

Príkaz SELECT: vonkajšie spojenia (OUTER JOIN)

```
SELECT r.X, r.Y, s.Z
FROM r LEFT OUTER JOIN s ON r.Y = s.Y;
```

znamená to isté čo

```
SELECT r.X, r.Y, s.Z
FROM   r, s
WHERE r.Y = s.Y
UNION
SELECT r.X, r.Y, null AS Z
FROM   r
WHERE r.Y NOT IN (SELECT Y FROM s);
```

Podobne sa definuje **RIGHT OUTER JOIN** a **FULL OUTER JOIN**

Príkaz SELECT: null hodnoty

SQL rozširuje všetky domény o hodnotu **null**. null predstavuje neznámu, neexistujúcu aj neurčenú hodnotu

Pozor, SQL používa trojhodnotovú logiku:

NOT	
null	null

AND	**true**	**false**	**null**
null	**null**	false	null

OR	**true**	**false**	**null**
null	true	**null**	**null**

Je názorné predstaviť si true = 1, null = 1/2, false = 0.
Potom platí $\neg p = 1 - p$, $p \wedge q = \min(p, q)$, $p \vee q = \max(p, q)$.

Pre všetky ostatné operácie a funkcie platí: **Ak niektorý z operandov resp. argumentov je null, potom aj výsledok je null**

Dokonca aj null = null vráti null. Ale null **IS** null vráti true

Príkaz SELECT: kontraintuitívne dotazy (null)

Príklad, na ktorom SELECT funguje (na prvý pohľad) kontraintuitívne:

A	B	C
null	6	7

```
SELECT r.C
FROM r
WHERE A < 1 OR A >= 1;
```

Zdalo by sa, že tá selekčná podmienka platí vždy (ak A je typu INTEGER), takže tento SELECT by mal intuitívne vrátiť tabuľku s jedným stĺpcom a jedným riadkom, ktorý obsahuje hodnotu 7

Lenže pre A = null sa výraz A<1 OR A>=1 vyhodnotí ako null, nie ako true. Tým pádom výsledkom tohto dotazu je prázdna tabuľka

Vyskúšajte!

Príkaz SELECT: kontraintuitívne dotazy (join)

```
SELECT    r.A
FROM      r, s, t
WHERE     r.A = s.A OR r.A = t.A;
```

Zdá sa, že vyberá hodnoty A z r, ktoré sú v s alebo t. Skutočne?

```
SELECT    r.A
FROM      r, s, t
WHERE     r.A = s.A;
```

Zdá sa, že vyberá hodnoty A, ktoré sú v r a zároveň v s.
Skutočne?

Príkaz SELECT: poddotazy vracajúce reláciu

kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

answer(V) ←
    produkt(P, _, _, V),
    kontrakt(_, jozef, _, P).

Výrobcovia, ktorých produkty kupuje Jozef:

```
SELECT  Vyrobca
FROM    produkt
WHERE   produkt.Meno IN
                (SELECT Vyrobok
                  FROM    kontrakt
                  WHERE Kupujuci = ‘jozef’);
```

V takomto kontexte sa dá sa použiť aj:
s > ALL stĺpec relácie (true ak je s väčšie ako všetky hodnoty)
s > ANY stĺpec relácie (true ak je s väčšie ako niektorá hodnota)

Príkaz SELECT: poddotazy vracajúce reláciu (n-tice)

kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
osoba(Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

answer(M1, T1, M2, T2) ←
osoba(M1, _, T1, _),
osoba(M2, _, T2, _),
kontrakt(M2, M1, _, _).

Kto od koho nakupuje, mená a telefónne čísla:

```
SELECT  o1.Meno as Kupujuci, o1.Telefon as Kupujuci_Tel,
        o2.Meno as Predavajuci, o2.Telefon as Predavajuci_Tel
FROM    osoba o1, osoba o2
WHERE   (o1.Meno, o2.Meno)  IN
                (SELECT Kupujuci, Predavajuci
                 FROM    kontrakt);
```

Príkaz SELECT: poddotazy vracajúce práve 1 záznam

kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
osoba(Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

```
SELECT  kontrakt.Vyrobok
FROM    kontrakt
WHERE  Kupujúci =
          (SELECT  Meno
           FROM    osoba
           WHERE  Rodne_cislo = ‘450626/7887’);
```

Takýto poddotaz musí vrátiť práve jednu hodnotu. Inak nastane chyba (run-time error)

Príkaz SELECT: rozsah platnosti (scope) mien v dotaze

film(Nazov, Rok, Reziser, Dlzka)

answer(N) ←
film(N, R1, _, _),
film(N, R2, _, _),
not R1 = R2.

Nájdite názvy filmov, ktoré sa vyskytli viac než raz (Nazov nie je jednoznačným identifikátorom filmu, ale [Nazov, Rok] áno):

```
SELECT DISTINCT  Nazov
FROM film AS f1
WHERE Rok < ANY
(SELECT Rok
 FROM    film
 WHERE Nazov = f1.Nazov AND Rok <> f1.Rok);
```

Príkaz SELECT: agregačné funkcie

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

```
SELECT  AVG(Cena)
FROM    produkt
WHERE   Vyrobca = 'matysak';
```

SQL obsahuje viacero agregačných funkcií:

SUM, **MIN**, **MAX**, **AVG**, **STDEV**, **COUNT**, …
(sem patria tiež **EXISTS**, **IN**, **ANY**, **ALL**)

Všetky agregačné funkcie sa aplikujú na jeden atribút, avšak pri COUNT na atribútoch nezáleží:

```
SELECT  COUNT(*)
FROM    produkt
```

Ani pri EXISTS na atribútoch nezáleží, lebo EXISTS sa aplikuje na celú reláciu (EXISTS r vráti true ak r je neprázdna, inak false)

Príkaz SELECT: grupovanie a agregácia

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)
kontrakt(Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

Priemerná cena kontraktovaných výrobkov po jednotlivých skladoch:

```
SELECT    kontrakt.Sklad, AVG(Cena) AS Priemer
FROM      produkt, kontrakt
WHERE     produkt.Meno = kontrakt.Vyrobok
GROUP BY kontrakt.Sklad
```

Za SELECT majú v tomto prípade zmysel len:

- grupovacie atribúty (atribúty v GROUP BY)
- výsledky agregačných funkcií

Sklad	Cena	…
bratislava	1	
bratislava	7	
detva	2	
detva	2	
detva	5	
…		

Sklad	Priemer
bratislava	4
detva	3
…	

Príkaz SELECT: HAVING

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

Priemerná cena kontraktovaných výrobkov po jednotlivých skladoch, pre sklady s priemernou cenou vyššou než 3

```
SELECT    kontrakt.Sklad, AVG(Cena) AS Priemer
FROM      produkt, kontrakt
WHERE     produkt.Meno = kontrakt.Vyrobok
GROUP BY  kontrakt.Sklad
HAVING    AVG(Cena) > 3
```

Za HAVING nasleduje **selekčná podmienka na reláciu, ktorá je výsledkom grupovania a agregácie** (teda nie na relácie za FROM)

Príkaz SELECT: odstránenie duplikátov vo výsledku

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

SQL neodstraňuje duplikáty automaticky. To znamená, že ich zachováva jednotným, „prirodzeným“ spôsobom. Dôvodom je snaha o zvýšenie efektivity výpočtu (o čom sa dá polemizovať, lebo duplikátov môže byť veľa). Odstránenie duplikovaných záznamov relácie je rovnako zložité ako utriedenie relácie

Na odstránenie duplikátov slúži **DISTINCT**. Aplikuje sa buď **na výslednú reláciu** (podobne ako ORDER BY) **alebo v agregácii**

Všetci výrobcovia, pričom každý výrobca má byť vo výsledku práve raz (odstránenie duplikátov z výslednej relácie):

```
SELECT DISTINCT Vyrobca
FROM    produkt;
```

Príkaz SELECT: odstránenie duplikátov v agregácii

produkt(Meno, Cena, Kategoria, Vyrobca)

Použitie **DISTINCT v agregácii**

Počet rôznych výrobcov v relácii produkt:

```
SELECT   count(DISTINCT Vyrobca)
FROM     produkt;
```

Čo vyjadruje nasledujúci dotaz?

```
SELECT   Vyrobca
FROM     produkt
GROUP BY Vyrobca;
```

Príkaz SELECT: zachovanie duplikátov

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

Operátory **UNION, INTERSECT a EXCEPT pracujú s množinami (bez duplikátov)**
Ale s použitím **ALL** sa dá vynútiť, aby zachovávali duplikáty:

```
(SELECT  Meno
 FROM    osoba
 WHERE   Mesto = 'trnava')
```

UNION ALL

```
(SELECT  Meno
 FROM    osoba, kontrakt
 WHERE   Kupujuci = Meno AND Sklad = 'zohor');
```

Príkaz SELECT: negácia

osoba (Meno, Telefon, Rodne_cislo, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
answer(M, T) ← osoba(M, T, _, _), not nieco_kupil(M).
nieco_kupil(M) ← kontrakt(_, M, _, _).
Meno a telefón osôb, ktoré nič nekúpili

Negácia sa dá v SQL vyjadriť viacerými spôsobmi, napr.
NOT EXISTS, NOT IN, EXCEPT
Najvšeobecnejšie a kompilátoru najbližšie (vedie k efektívnemu plánu výpočtu) je NOT EXISTS

```
SELECT Meno, Telefon
FROM osoba
WHERE NOT EXISTS (
SELECT *
FROM kontrakt
WHERE Meno = Kupujuci);
```

Príkaz SELECT: definícia relácií

osoba (Meno, Telefon, Rodne_cislo, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
answer(M, T) ← osoba(M, T, _, _), not nieco_kupil(M).
nieco_kupil(M) ← kontrakt(_, M, _, _).
Meno a telefón osôb, ktoré nič nekúpili

Na definíciu relácií (pomenovanie dotazov) slúžia **WITH** a **CREATE TEMPORARY TABLE**

```
CREATE TEMPORARY TABLE nieco_kupil AS
SELECT Kupujuci
FROM kontrakt;

SELECT Meno, Telefon
FROM osoba
WHERE NOT EXISTS
(SELECT * FROM nieco_kupil WHERE Meno = Kupujuci);
```

Príkaz SELECT: definícia relácií

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)
answer(M, T) ← osoba(M, T, _, _), not nieco_kupil(M).
nieco_kupil(M) ← kontrakt(_, M, _, _).
Meno a telefón osôb, ktoré nič nekúpili

WITH je „čistejšie“ (priamo sa viaže k nasledujúcemu SELECT), ale nie všetky systémy implementujú WITH

```
WITH nieco_kupil AS
(SELECT Kupujuci
FROM kontrakt),

SELECT Meno, Telefon
FROM osoba
WHERE NOT EXISTS
(SELECT * FROM nieco_kupil WHERE Meno = Kupujuci);
```

Príkaz SELECT: rekurzia (WITH RECURSIVE)

r(Rodic, Dieta)
anc(Predok, Potomok) ← r(Predok, Potomok).
anc(Predok, Potomok) ← r(Rodic, Potomok), anc(Predok, Rodic).
? anc(Predok, Potomok).

Predkovia osoby

```
WITH RECURSIVE anc AS
((SELECT Rodic AS Predok, Dieta AS Potomok
 FROM r)
UNION
(SELECT Predok, Dieta AS Potomok
 FROM r, anc
 WHERE Rodic = Potomok)),

SELECT Predok, Potomok
FROM anc;
```

Algoritmus prekladu Datalog → SQL: pravidlo bez neg.

Algoritmus prekladu jednoduchého Datalogového pravidla bez negovaných podcieľov do SQL:

1. V klauze **FROM** vymenuj všetky mená relácií (všetky inštancie), ktoré sú v tele pravidla. Každej relácii priraď jednoznačné meno (alias)
2. V klauze **SELECT** vymenuj všetky atribúty, ktoré sú v hlave pravidla (konvertuj pozičnú adresáciu na mená atribútov)
3. V klauze **WHERE** vymenuj v konjunkcii väzby všetkých atribútov (selekčné podmienky)

Algoritmus prekladu Datalog → SQL

Algoritmus prekladu ľubovoľného bezpečného Datalogového programu do SQL:

Pre každý predikát p (ktorý nie je v EDB) generuj

WITH p AS ...

/* alebo WITH RECURSIVE p AS
resp. CREATE TEMPORARY TABLE p AS */

Pre každé pravidlo definujúce p generuj **(SELECT ...)**

Ak je pravidiel definujúcich p viacej, spoj selecty generované v predošlom kroku pomocou **UNION**

Pre všetky nenegované podciele v tele pravidla použi algoritmus prekladu jednoduchých pravidiel

Pre každý negovaný podcieľ tvaru not s(...) pridaj do **WHERE** klauzy

... AND NOT EXISTS (SELECT * FROM s WHERE ...)

a vymenuj vo vnútornom WHERE väzby atribútov s(...)

Príkaz INSERT

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

INSERT pridá nový záznam (riadok) resp. záznamy do relácie

INSERT INTO osoba **VALUES**
(‘jozef’, ‘111111/1111’, ’02-123456’, ‘bratislava’),
(‘eva’, ‘101510/1111’, ’045-654321’, ‘zvolen’);

Príkaz UPDATE

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

UPDATE zmení existujúci záznam (riadok) resp. záznamy v relácii

UPDATE osoba **SET** Telefon = ‘02-31777’ **WHERE** Meno = ‘jozef’;

Vo WHERE môže byť čokoľvek, čo môže byť vo WHERE klauze pri SELECT

Príkaz DELETE

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

DELETE odstráni záznam (riadok) resp. záznamy z relácie

DELETE FROM osoba **WHERE** Meno = ‘jozef’;

Vo WHERE môže byť čokoľvek, čo môže byť vo WHERE klauze pri SELECT

SQL DDL: definícia databázovej schémy

Najskôr:

Definovať typy dát

Potom:

Definovať schému databázy (množinu tabuliek s atribútmi)

- Vytvorenie tabuliek
- Odstránenie tabuliek
- Modifikácia atribútov tabuliek

Nakoniec:

- Definovať čo najsilnejšie obmedzenia v záujme udržania konzistencie databázy
- Vytvoriť indexy pre urýchlenie behu dotazov

SQL DDL: typy dát (domains)

- Reťazce (pevnej alebo premennej dĺžky) CHAR, VARCHAR
- Celé čísla INTEGER, SHORTINT
- Čísla s pohyblivou desatinnou čiarkou REAL, DOUBLE
- Dátum a čas DATE/TIME
- ...

Domény sa používajú pri definícii tabuliek (každý atribút je z nejakej domény)

Definícia domény (alias pre typ):

```
CREATE DOMAIN  d_adresa  AS  VARCHAR(55);
```

SQL DDL: vytvorenie relácie

```
CREATE  TABLE osoba(
        Meno                    VARCHAR(30),
        Rodne_cislo             INTEGER,
        Vek                     SHORTINT,
        Mesto                   VARCHAR(30),
        Pohlavie                BIT(1),
        Datum_narodenia         DATE
);
```

SQL DDL: odstránenie relácie

```
DROP osoba;
```

SQL DDL: modifikácia relácie

```
ALTER TABLE   osoba
        ADD   Telefon  CHAR(16);

ALTER  TABLE   osoba
        DROP  Vek;
```

SQL DDL: indexy

Indexy slúžia na **urýchlenie výpočtu dotazov**

Uvažujme reláciu:

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)

Index na Rodne_cislo umožňuje **oveľa rýchlejší** prístup k riadku s daným rodným číslom ako pri sekvenčnom prehľadávaní tabuľky (v indexe je uložené utriedenie riadkov tabuľky podľa daného atribútu, ako vo vyhľadávacom strome)

SQL DDL: vytvorenie indexu

CREATE INDEX index_rc **ON** osoba(Rodne_cislo)

Môžeme vytvárať indexy aj pre viacero atribútov:

CREATE INDEX index_meno_rc **ON**
osoba (Meno, Rodne_cislo)

Problém vhodnej voľby indexov súvisí s návrhom a prevádzkovaním bázy dát. **Čím viacej indexov, tým pomalšia aktualizácia**, lebo spolu s dátami sa aktualizujú indexy. Navyše, **indexy zaberajú diskový priestor**

Treba nájsť vhodný **tradeoff**:
- Časté, typické dotazy treba urýchliť
- Zároveň netreba spomaliť typické aktualizácie

SQL DDL: vytvorenie VIEW

Views (pohľady) sú dotazy permanentne zapamätané v databáze

VIEWS sa používajú sa ako bežné relácie (v klauze FROM), ale:
- Možno na ne vytvoriť **prístupové práva**
- Možno na ne vyrobiť **indexy**
- Umožňujú, aby rôzni užívatelia videli rôzne časti databázy
- Umožňujú aktualizáciu databázy, ktorá prebieha cez viacero relácií súčasne

VIEWs sú tiež užitočné pri štruktúrovaní zložitých dotazov

SQL DDL: použitie VIEW v dotaze

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

```
CREATE VIEW    presovske_kontrakty  AS
        SELECT   Kupujuci, Predavajuci, Vyrobok, Sklad
         FROM    osoba, kontrakt
         WHERE  osoba.Mesto = ‘presov’ AND
                  osoba.Meno = kontrakt.Kupujuci
```

Neskoršie použitie VIEW:

```
SELECT   Meno, Sklad
FROM     presovske_kontrakty, produkt
WHERE   presovske_kontrakty.Vyrobok = produkt.Meno
AND  produkt.Kategoria = ‘textil’;
```

SQL DDL: odstránenie VIEW

```
DROP VIEW presovske_kontrakty;
```

SQL DDL: aktualizácia cez VIEW

kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

Aktualizácia databázy cez views je užitočná, ale treba s ňou narábať opatrne. Môže sa napríklad stať, že aktualizácia prebieha cez atribúty, ktoré view neobsahuje:

```
CREATE VIEW  kontrakty_tesco  AS
    SELECT   Sklad, Predavajuci, Kupujuci
    FROM      kontrakt
    WHERE    Sklad = ‘tesco’;

INSERT INTO kontrakty_tesco
        VALUES  (‘tesco’, ‘jozef’, ‘dezider’);
```

vloží do relácie kontrakt riadok
(‘jozef’, ‘dezider’, ‘tesco’, **null**)

SQL DDL: aktualizácia cez VIEW

osoba (Meno, Rodne_cislo, Telefon, Mesto)
kontrakt (Predavajuci, Kupujuci, Sklad, Vyrobok)

```
CREATE VIEW  poprad AS
        SELECT  Predavajuci, Vyrobok, Sklad
        FROM     osoba, kontrakt
        WHERE   osoba.Mesto = ‘poprad’  AND
                    osoba.Meno = kontrakt.Kupujuci;
```

Čo spôsobí nasledujúci INSERT? (Vyskúšajte!)

```
INSERT INTO poprad
        VALUES  (‘jozef’, ‘sandale’, ‘billa’);
```

Niečo to pridá do relácií osoba a kontrakt, ale výsledok je kontraintuitívny